

WSPIERANIE ROZWOJU MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ NA PRZYKŁADZIE MAŁOPOLSKI

STRESZCZENIE

W artykule omówiono znaczenie małych i średnich przedsiębiorstw dla rozwoju lokalnego i regionalnego. Przedstawiono politykę Unii Europejskiej wobec małych i średnich przedsiębiorstw. Ponadto przedstawiono zasady udzielania wsparcia tym przedsiębiorstwom.

1. ZNACZENIE MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW DLA ROZWOJU LOKALNEGO I REGIONALNEGO

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP) mają generalnie lokalny charakter. Istnieją dwie interakcje pomiędzy przedsiębiorstwami z sektora MSP a lokalnym rynkiem. Przedsiębiorstwo na lokalnym rynku nie tylko zaopatruje się w materiały produkcyjne, korzysta z lokalnych zasobów pracy, lecz sprzedaje swoje produkty i usługi. Przedsiębiorstwa ponadto łatwo dostosowują się do miejscowego otoczenia, ponieważ znajdują tam bardziej sprzyjające warunki rozwoju¹.

Lokalny charakter małych i średnich firm powoduje, że istnieje ścisła zależność pomiędzy rozwojem tego sektora a rozwojem lokalnym i regionalnym. Wyższy poziom rozwoju gospodarczego zwiększa konkurencyjność układu lokalnego, co staje się czynnikiem dalszego rozwoju gospodarczego. Poza tym rozwój gospodarczy przyczynia się do zwiększenia liczby miejsc pracy i – co się z tym wiąże – do zmniejszenia bezrobocia, do większego zasilania budżetów lokalnych, zaspokajają bytowe potrzeby mieszkańców, stanowi o konkurencyjności całego regionu i wpływa na poziom życia ludności².

Doświadczenia krajów wysoko rozwiniętych potwierdzają, że mała i średnia przedsiębiorczość odgrywa dużą rolę w gospodarce, wpływając na wzrost go-

---

* Prof. dr hab., Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu, KSW im. A. Frycza Modrzewskiego w Krakowie.

¹ M Strużycki, *Małe i średnie przedsiębiorstwa w gospodarce regionu*, PWE, Warszawa 2004, s. 239-241.

² *Ibidem*, s. 239.

spodarczy, nasycenie rynku towarami odpowiedniej jakości, a także na wzrost zatrudnienia.

Małe i średnie przedsiębiorstwa są więc jednym z głównych czynników wzrostu społeczno-gospodarczego państwa. Są one swoistym stymulatorem rozwoju gospodarki.

Ich liczba oraz potencjał jest często uważany za znacznik rozwoju gospodarczego. Ich funkcjonowanie odzwierciedla przedsiębiorczość społeczeństwa. Literatura naukowa stwierdza, że „głównym sprawcą przedsiębiorczości jest człowiek i jego stosunki z innymi ludźmi oraz otoczeniem. Chociaż przedsiębiorczość ma wymiar ogólnospołeczny i ogólnogospodarczy, to jej losy rozstrzygają się na poziomie pojedynczego przedsiębiorstwa i w osobowości pojedynczych ludzi. Sukcesy indywidualnych osób współtworzą sukces zbiorowy”³.

Uwaga ta potwierdza zauważoną już dawno prawidłowość, iż sektor małych i średnich przedsiębiorstw charakteryzuje się dynamicznym podejściem do otoczenia. Takie firmy najszybciej reagują na zmieniające się potrzeby i preferencje potencjalnych klientów. Mają także zazwyczaj bardzo trafne rozeznanie w sytuacji rynkowej i – co się z tym wiąże – o wiele łatwiej podejmują się nowych inwestycji i projektów. To duża przewaga konkurencyjna nad dużymi przedsiębiorstwami, które nie mogą ograniczać się do małych rynków i dynamicznie przystosowywać oferty nawet do niewielkich zmian preferencji popytu. Jest to dla nich po prostu nieopłacalne, dlatego też na małych rynkach dominują przedsiębiorstwa z sektora MPS.

Przedsiębiorczość, rozumiana jako rozwój firm i tworzenie nowych inwestycji, jest najprostszą metodą wykorzystania lokalnych zasobów. To właśnie przedsiębiorczość przekształca zasoby w środki, które zaspokajają lokalne potrzeby. Można więc wyróżnić następujące rodzaje wpływu przedsiębiorstw na rozwój gospodarczy⁴:

1. Bezpośrednie:
  - przyrost miejsc pracy,
  - baza podatkowa, czyli suma opłat i podatków płaconych przez przedsiębiorstwa,
  - inwestycje zaspokajające różnorodne potrzeby lokalne.
2. Pośrednie:
  - praca jako „okno na świat”,
  - lokalna gospodarka jako fundament społeczeństwa obywatelskiego,
  - przedsiębiorstwa jako nośnik postępu: sponsor badań i rozwoju technologii użytecznych także w otoczeniu przedsiębiorstwa.
3. Poprzez wywołanie tzw. efektu mnożnikowego (generowanie korzystnych wydarzeń lub zwiększenie skuteczności już uprawianych dziedzin):
  - inwestycje,

---

³ A. Koźmiński, *Zarządzanie w warunkach niepewności*, PWN, Warszawa 2004, s. 163.

⁴ M. Nowak, H. Musiał, *Rola i znaczenie przedsiębiorczości w rozwoju przedsięwzięć gospodarczych*, [w:] D. Kopycińska, *Teoretyczne aspekty gospodarowania*, Katedra Mikroekonomii US, Szczecin 2005, s. 220-221.

- przyciąganie inwestycji, programów i dotacji, które poszukują miejsc dynamicznego rozwoju,
  - przedsięwzięcia angażujące kapitał zarówno prywatny, jak i publiczny.
4. Poprzez zmianę postawy obywateli – samodzielne rozwiązywanie problemów, zaspokajanie potrzeb w wyniku własnej aktywności, a nie uzależnienia się od urzędowych struktur pomocy.

K. Sasin podkreśla rolę MSP w życiu społeczno-gospodarczym regionu w zakresie:

- rozwoju innowacyjności,
- efektu zatrudnienia,
- efektu ekologicznego,
- rozwoju produkcji lokalnej,
- skutecznego radzenia sobie przez małe firmy z recesją, kryzysem gospodarczym, załamaniem koniunktury,
- efektu regionalnej decentralizacji,
- mobilizacji kapitału⁵.

Natomiast M. Oliński pisze: „Małe i średnie przedsiębiorstwa spełniają wiele pozytywnych funkcji w każdej rozwiniętej gospodarce rynkowej. Najogólniej rzecz biorąc, dzieli się je na funkcje społeczne i gospodarcze. Podstawową funkcją społeczną pełnioną przez sektor MSP jest formowanie samodzielnej ekonomicznie klasy średniej (często o małych i średnich przedsiębiorstwach mówi się *przedsiębiorstwa właściwe klasie średniej*), powszechnie uważa się bowiem, że dobrobyt państwa oraz sprawne funkcjonowanie mechanizmu rynkowego zależy od stopnia rozwoju klasy średniej w danym społeczeństwie”⁶.

W dzisiejszych czasach zasadą działania nowoczesnego małego i średniego przedsiębiorstwa jest „zorientowanie na przedsiębiorczość”, która cechuje myślenie perspektywiczne i postrzeganie zmian na rynku i w całym regionie jako okazji do rozwoju. Zarządzając małą lub średnią firmą, należy szybko reagować na potrzeby rynku, konsumentów, działanie konkurencji i zmiany w otoczeniu. Ponadto bardzo ważne jest nowoczesne podejście do kwestii ekologicznych. Największą bowiem szansę na sukces mają te firmy, które starają się być najlepsze w zakresie nie tylko marketingu, jakości oraz technologii, ale także w zakresie ochrony środowiska.

Odzwierciedleniem rozwoju przedsiębiorstw z sektora MSP w gospodarce regionalnej czy lokalnej są m.in. zmiany zachodzące w rozkładzie wielkości przedsiębiorstw w obrębie różnych sektorów gospodarki oraz zwiększenie możliwości podnoszenia standardów jakości i bezpieczeństwa zarówno wytwarzanych produktów, jak i oferowanych usług. Właśnie małe przedsiębior-

---

⁵ K. Sasin, *Zarządzanie małą firmą*, Wyd. AE we Wrocławiu, Wrocław 2003, s. 47-60.

⁶ M. Oliński, *Pomoc publiczna a rozwój małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] B. Koźuch, *Problemy zarządzania organizacjami publicznymi*, UJ, Kraków 2006, s. 134.

stwa oraz ich działalności powodują w regionie zmiany alokacyjne czynników wytwórczych jako efekt wzrastającej działalności gospodarczej oraz dążenia przedsiębiorstw do ciągłego rozwoju (a nie tylko do przetrwania na rynku). Dzięki swobodzie działania przedsiębiorstw (zwłaszcza z sektora MSP), ich skłonności do wykorzystania lokalnych zasobów oraz łatwości, z jaką z tych zasobów umieją skorzystać, powstają efektywne procesy gospodarcze, wzrasta zamożność społeczeństwa w regionie, zmienia się styl życia właścicieli i pracowników oparty na swobodzie wyborów rynkowych, wolności gospodarczej i efektywnej przedsiębiorczości.

2. POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ WOBEC MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

Gospodarka Unii Europejskiej jest uznawana na całym świecie za dynamicznie rozwijającą się. Przedsiębiorstwa sektora MSP mają zaś w tym swój niemały udział. Stanowią dużą część unijnej gospodarki, ponieważ stanowią ok. 99% istniejących przedsiębiorstw. W 2005 roku notowano, że liczba przedsiębiorstw tego sektora w Unii Europejskiej wynosi ok. 23 milionów. Ponadto szacuje się, że przedsiębiorstwa te zapewniają ok. 75 milionów miejsc pracy, a w niektórych sektorach przemysłu zapewniają zatrudnienie nawet na poziomie 80%⁷.

Unia Europejska uznaje sektor MSP za źródło konkurencyjności europejskiej gospodarki i źródło wzrostu gospodarczego, ponieważ ten sektor przyczynia się do rozwoju więzi międzynarodowych, poprawy sytuacji konsumentów w UE, powstawania i wdrażania innowacji technologicznych, a tym samym – do poprawy warunków życia, zatrudnienia, wydajności i konkurencyjności.

Politykę Unii Europejskiej wobec sektora małych i średnich przedsiębiorstw można podzielić na następujące kategorie⁸:

- Zmniejszenie i upraszczanie obowiązków administracyjnych, podatkowych oraz w zakresie rachunkowości;
- Mobilizacja państw członkowskich do modyfikowania prawa cywilnego i handlowego;
- Programy wsparcia ze środków wspólnotowych.

Analizując założenia polityki Wspólnoty Europejskiej wobec małych i średnich przedsiębiorstw, należy wziąć pod uwagę postanowienia traktatowe dotyczące sektora MSP.

Doceniając rolę małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce, Unia Europejska podjęła szereg działań, zmierzających do umocnienia pozycji tego

---

⁷ Wdrażanie wspólnotowego programu lizbońskiego. *Nowoczesna Polityka Wzrostu i Zatrudnienia dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw*, Komunikat Komisji Wspólnot Europejskich, KOM (2005) 552, Bruksela, 10.11.2005.

⁸ A. Kępa, *Małe i średnie przedsiębiorstwa w *acquis communautaire**, [w:] *Glosa. Prawo gospodarcze w Orzeczeniach i komentarzach*, 5/2004, s. 104.

sektora na rynku. Docelowo miały zaowocować uzyskaniem przez MSP jak największych korzyści z procesu globalizacji gospodarki i tworzenia wspólnego rynku europejskiego poprzez system informacji gospodarczej, promowanie współdziałania pomiędzy przedsiębiorstwami, pomoc finansową i inne inicjatywy⁹.

Już od 1982 r. MSP w jednoczącej się Europie objęte zostały specjalnymi regułami konkurencji. Traktat o Unii Europejskiej¹⁰ stwierdzał konieczność tworzenia warunków do rozwoju MSP.

Równie ważny zapis znajduje się w art. 137 ust. 2 TWE, stanowiący, że przyjmowane w drodze dyrektyw rozwiązania, służące realizacji celów społecznych, unikać będą nakładania administracyjnych, finansowych i prawnych ograniczeń, które utrudniałyby tworzenie i rozwijanie małych i średnich przedsiębiorstw. Wspólnotowa polityka wobec przedsiębiorstw małych i średnich została podporządkowana obowiązującej w UE polityce konkurencji, zabraniającej wszelkich praktyk naruszających zasadę swobody konkurencji na rynku wewnętrznym i nadużywania pozycji monopolistycznej.

Niezwykle ważne z punktu widzenia polityki Wspólnoty wobec MSP są także założenia zawarte w przyjętej w 2000 roku w trakcie posiedzenia Rady Europejskiej w Lizbonie – Strategii Lizbońskiej. Głównym celem Strategii było przekształcenie UE w najbardziej konkurencyjną, opartą na wiedzy gospodarkę w świecie, zdolną do utrzymania zrównoważonego wzrostu gospodarczego, stworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy oraz zachowania spójności społecznej. Dla realizacji tego celu zdecydowano, iż niezbędne jest podjęcie szeregu działań zmierzających do wzmocnienia zdolności konkurencyjnej gospodarki europejskiej. Najważniejszym spośród celów jest rozwój przedsiębiorczości, który stał się też osią przygotowywanych reform¹¹.

Założenia wspólnotowej polityki wobec małych i średnich przedsiębiorstw wyrażane są w wielu unijnych dokumentach¹². Jednym z nich jest Europej-

⁹ R. Krzemiński, M. Struś, *Rola małych i średnich przedsiębiorstw w procesie akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej*, [w:] *Unifikacja gospodarek europejskich: szanse i zagrożenia* pod red. A. Manikowskiego, Wyd. Naukowe Wydziału Zarządzania UW, Warszawa 2004, s. 7.

¹⁰ Zawarty w Maastricht w lutym 1992 r., wszedł w życie 1 listopada 1993, wersja skonsolidowana w Dzienniku Urzędowym C 115 z 9 maja 2008 roku.

¹¹ *Strategia Lizbońska – droga do sukcesu zjednoczonej Europy*, UKIE, Warszawa 2002, s. 7.

¹² M.in. w Uchwałach Rady Unii Europejskiej: Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 3 listopada 1986 roku w sprawie programu działań na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw, Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 30 czerwca 1988 roku w sprawie rozwoju infrastruktury przedsiębiorczości i działań mających na celu promowanie rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw w państwach członkowskich Wspólnoty Europejskiej, Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 26 września 1989 roku w sprawie rozwoju podwykonawstwa we Wspólnocie, Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 27 listopada 1991 roku w sprawie programu działań na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw, w tym rzemiosła, Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 17 czerwca 1992 roku w sprawie działań Wspólnoty na rzecz przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich, w tym rzemiosła, Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 3 grudnia 1992 roku w sprawie uproszczenia procedur administracyjnych, a w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw, Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 22 listopada 1993 roku w sprawie zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw, a w szczególności małych i średnich i drobnej wytwórczości oraz w sprawie walki z bezrobociem, Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 10 października 1994 roku w sprawie zapewnienia wykorzystania dynamizmu i innowacyjnego potencjału małych i średnich przedsiębiorstw, w tym rze-

ska Karta Małych Przedsiębiorstw (European Charter for Small Enterprises), przyjęta w czerwcu 2000 r. na spotkaniu Rady Europejskiej w Portugalii, która określa główne zasady polityki UE wobec małych i średnich przedsiębiorstw na najbliższe lata.

Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw (EKMP) wzywa kraje Wspólnoty do postępowania zgodnie z przyjętymi dziesięcioma kierunkami działania wobec przedsiębiorstw sektora MSP¹³:

1. Kształcenie i szkolenia z zakresu przedsiębiorczości;
2. Mniejsze koszty i szybsze rozpoczęcie działalności;
3. Sprawniejsze ustawodawstwo i lepsze przepisy;
4. Dostępność umiejętności;
5. Usprawnienie dostępu w trybie on-line;
6. Szersza działalność wychodząca poza jednolity rynek;
7. Kwestie opodatkowania i finansowe;
8. Zwiększenie możliwości technologicznych małych przedsiębiorstw;
9. Skuteczne modele handlu elektronicznego i najlepsze wsparcie dla małych przedsiębiorstw;
10. Rozwijanie silniejszej i skuteczniejszej reprezentacji interesów małych przedsiębiorstw na szczeblu Unii Europejskiej i poszczególnych państw.

Unia wspiera konkurencyjność przedsiębiorstw i usługi wsparcia dla przedsiębiorstw w ramach kilku programów, z których najistotniejsze są:

1. IV Wieloletni Program na Rzecz Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości, (początkowo obejmującego okres 2001-2005, a następnie przedłużony do końca 2006 roku);
2. Siódmy Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR);
3. Program Ramowy na Rzecz Konkurencyjności i Innowacji (CIP);
4. Program Wspierania Biznesu.

IV Wieloletni Programu na Rzecz Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości¹⁴ to program będący kontynuacją inicjatywy unijnej – III Wieloletniego Programu dla MSP.

---

miosła w konkurencyjnej gospodarce (OJ C 294 22/10/1994, s. 6), Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 21 listopada 1994 roku w sprawie wzmocnienia konkurencyjności przemysłu Wspólnoty Europejskiej, Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 27 listopada 1995 roku w sprawie małego i średniego przedsiębiorstwa przemysłowego i innowacji technologicznych (OJ C 341 19/12/1995, s. 3), Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 22 kwietnia 1996 roku w sprawie koordynacji działań Wspólnoty na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw oraz rzemiosła (OJ C 130 03/05/1996, s. 1), Uchwała Rady Unii Europejskiej z dnia 9 grudnia 1996 roku w sprawie wykorzystania pełnego potencjału małych i średnich przedsiębiorstw, w tym mikroprzedsiębiorstw i rzemiosła (OJ C 01817 [01] 1997, s. 1).

¹³ *Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw*, przyjęta przez Państwa Członkowskie na spotkaniu Rady Europejskiej w Feira 19-20 czerwca 2000, s. 10-15.

¹⁴ Dokument dostępny na

[http://www.ukie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/951D8F609FA9FA9f6EEC1256F4F0039D622/\\$file/2.pdf](http://www.ukie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/951D8F609FA9FA9f6EEC1256F4F0039D622/$file/2.pdf).

Nowy IV Wieloletni Program na Rzecz Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości skupia się na następujących celach:

- wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw,
- rozwijanie działań innowacyjnych oraz upowszechnianie technologii informatycznych,
- zharmonizowanie sieci wspierania biznesu, w szczególności ośrodków Euro Info,
- upraszczanie administracyjnych i prawnych warunków działania przedsiębiorstw,
- promowanie przedsiębiorczości jako cennej umiejętności życiowej,
- poprawa dostępu małych i średnich przedsiębiorstw do finansowania.

W ramach instrumentów służących poprawie dostępu MSP do finansowania znajduje się m.in. Program Rozwoju Poręczeń. Obejmuje on cztery rodzaje gwarancji: gwarancje wzajemne, mikrokredyty, Equity Guarantees, pożyczki gwarantowane (na zakup sprzętu IT, oprogramowania oraz przeprowadzenia szkoleń promujących korzystanie z Internetu)¹⁵.

Szczególną rolę w realizacji kolejnych Wieloletnich Programów odgrywa sieć Centrów Euro Info, która grupuje ponad 250 ośrodków, z czego 12 znajduje się na terenie Polski. Świadczą one usługi informacyjne dla małych i średnich firm.

Idea powołania sieci centrów informacyjnych, mających ułatwić przedsiębiorcom dostęp do informacji o Unii Europejskiej, zrodziła się w 1986 roku. Rok po powstaniu pomysłu sieć rozpoczęła działalność w postaci ponad trzystu placówek w całej Europie. Zdecydowano o nadanie punktom tym nazwy „Centra Euro Info”, co dobrze oddaje ich charakter i zakres działania. Od 1990 roku sieć ta w postaci centrów korespondencyjnych rozprzestrzeniła się także do krajów kandydujących do Unii Europejskiej.

W odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw centra te nie tylko udzielają informacji, lecz także wspomagają je w procesie integrowania się z jednolitym rynkiem europejskim. Stanowią ponadto płaszczyznę nawiązywania kontaktów handlowych oraz organizują wyjazdy na targi. Przedsiębiorcy mogą w nich otrzymać dane dotyczące przetargów, dostępnych ofert współpracy, prawodawstwa krajów członkowskich Unii Europejskiej itp.

Kolejnym programem przeznaczonym głównie dla MSP jest **Siódmy Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego** (poprzednią edycją tego programu był Szósty Program Ramowy ds. badań naukowych, rozwoju technologicznego i prezentacji obowiązujący w latach 2002-2006, określany powszechnie skrótem 6 PR). 7 PR natomiast będzie obowiązywał w latach 2007-2013, jest to więc program siedmioletni, o budżecie wynoszącym prawie

---

¹⁵ A. Skowronek-Mielczarek, *Małe i średnie przedsiębiorstwa. Źródła finansowania*, C.H. Beck, Warszawa 2007, s. 140-143.

54 miliardów euro, co przy obecnych kosztach stanowi wzrost o około 63% w porównaniu z 6 PR. W ramach 7 PR można wyróżnić następujące cele¹⁶:

- wspieranie współpracy ponadnarodowej w zakresie badań i technologii,
- zwiększenie dynamizmu, kreatywności i doskonałości europejskich badań naukowych w pionierskich dziedzinach nauki,
- wzmocnienie potencjału ludzkiego w zakresie badań i technologii (poprzez zapewnienie lepszej edukacji i szkoleń, zapewnienie dostępu do potencjału i infrastruktury badawczej itp.),
- zintensyfikowanie dialogu między światem nauki i społeczeństwem w Europie,
- wspieranie szerokiego stosowania rezultatów i rozpowszechniania wiedzy uzyskanej w wyniku działalności badawczej, finansowej ze środków publicznych.

Obszary wsparcia, będące strukturą 7 PR, zostały określone na stosunkowo wysokim poziomie ogólności, tak aby można było dostosować je do zmieniających się potrzeb i możliwości mogących się pojawić podczas trwania Programu. Obszary te to: współpraca, pomysły, ludzie, możliwości, Wspólnotowe Centrum Badawcze Komisji Europejskiej, Euratom.

W ramy 7 PR zalicza się różnego rodzaju inicjatywy wspólnotowe związane z prowadzeniem badań. Odgrywa on strategiczną rolę w realizacji celów wzrostu, konkurencyjności i zatrudnienia wraz z Ramowym Programem na rzecz konkurencyjności innowacji, programami edukacyjnymi i szkoleniowymi, funduszami strukturalnymi oraz funduszami spójności¹⁷.

Niezwykle ważnym programem, z którego (pośrednio) mogą korzystać przedsiębiorcy sektora MSP, jest także **Program Ramowy na Rzecz Konkurencyjności i Innowacji** (Competitiveness and Innovation Framework Programme 2007-2013 – CIP), który służy realizacji Strategii Lizbońskiej. Ustanowiony 24 października 2006 Decyzją Nr 1639/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, CIP przewiduje działania wspierające innowacyjność (włącznie z eko-innowacjami), poprawę dostępu do finansowania oraz usprawnienie świadczenia usług okołobiznesowych w regionach.

Program Ramowy na Rzecz Konkurencyjności i Innowacji (CIP) ma zapewnić spójność wszystkich podejmowanych przez Wspólnotę działań w odniesieniu do przedsiębiorczości, sektora MSP, konkurencyjności przemysłu, innowacyjności (w szczególności technologii ekologicznych), rozwoju i zastosowania ICT oraz rozwoju i promowania efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii (inteligentnej energii), również w sektorze transportu. Budżet tego Programu na lata 2007-2013 wynosi 3 631,3 mln euro¹⁸.

---

¹⁶ Oficjalny portal internetowy 7 Programu Ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego, www.kpk.gov.pl/7pr.

¹⁷ Szczegółowe informacje na temat struktury i obszarów wsparcia 7 PR można uzyskać na europejskiej stronie Programów Ramowych- <http://cordis.europa.eu/fp7>.

¹⁸ www.cip.gov.pl

Program ten ma następujące cele:

- zwiększanie konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności **MSP**,
- promowanie wszelkich form innowacji, w tym innowacji ekologicznych,
- przyspieszenie tworzenia trwałego, konkurencyjnego, innowacyjnego społeczeństwa informacyjnego o charakterze integrującym,
- promowanie efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii we wszystkich sektorach, w tym w sektorze transportu¹⁹.

Warto zaznaczyć, że Program CIP składa się z kilku pomniejszych programów, wymienionych w artykule 2 w/w Decyzji ustanawiającej Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013):

- Program na Rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji (Entrepreneurship and Innovation Programme – EIP), który obejmuje działania na rzecz przedsiębiorczości, małych i średnich przedsiębiorców, konkurencyjności i innowacji;
- Program na Rzecz Wspierania Polityki Dotyczącej Technologii Informacyjnej i Komunikacyjnych (Information Communication Technologies – Policy Support Programme ICT-PSP) mający na celu szybkie wdrożenie technologii informacyjnych i komunikacyjnych, a także pobudzenie innowacji poprzez zwiększenie zakresu stosowanych technologii;
- Inteligentna Energia – Program dla Europy (Intelligent Energy Europe Programme – IEE) obejmujący działania mające na celu poprawę efektywności energetycznej oraz racjonalne wykorzystanie zasobów energetycznych, promowanie nowych i odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie dywersyfikacji jej źródeł.

Dla przedsiębiorców najważniejszy jest Program na Rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji – EIP, a szczególnie jego komponent „Instrumenty finansowe dla MSP” o budżecie wynoszącym 1,13 miliarda euro. Warto jednak wiedzieć, że bezpośrednio środki z tego programu nie trafiają do MSP. Dotację mogą uzyskać m.in. banki, fundusze pożyczkowe oraz aniołowie biznesu. Pośrednio więc przedsiębiorcy bardzo intensywnie z tego programu skorzystają, mając ułatwiony dostęp do finansowania²⁰.

Kolejnym niezwykle istotnym programem unijnym jest **Program Wspierania Biznesu**. Oferuje on pomoc organizacjom przedsiębiorców krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Program ten składa się z 4 części²¹:

- Wspieranie organizacji reprezentujących przedsiębiorców oraz wspieranie firm branżowych (poprzez pomoc techniczną w zakresie

---

¹⁹ Decyzja nr 1639/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. ustanawiająca Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013), art. 2.

²⁰ M. Mroczek, *Unia zaprasza po wypłatę*, [w:] „Puls Biznesu”, 30 stycznia 2008.

²¹ A. Skowronek-Mielczarek, *Małe i średnie...*, s. 145.

organizacji, promocji, wdrażaniu sieci lub narzędzi informatycznych, organizacji szkoleń;

- Wspieranie działań podejmowanych w sektorze tekstylnym w celu ułatwienia współpracy z firmami unijnymi tego sektora oraz dostosowania się do wymogów Wspólnoty;
- Wspieranie organizacji reprezentujących sektor rolniczy – spółdzielni rolniczych oraz innych organizacji rolników, świadczenie usług informacyjno-doradczych na rzecz tych organizacji;
- Wspieranie instytucji zajmujących się problematyką własności przemysłowej.

Odrębną natomiast formę wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw stanowią **fundusze strukturalne**. Jest to zdecydowanie najlepiej znana przez polskich przedsiębiorców możliwość otrzymania wsparcia.

Fundusze strukturalne to bardzo popularne wśród przedsiębiorców źródło wsparcia. Lata 2004-2006 to pierwszy okres, w którym Polska korzystała ze środków funduszy strukturalnych i Funduszy Spójności²². Dokumentem, który określał priorytety i wysokość wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych na realizację zamierzeń rozwojowych w Polsce po przystąpieniu do Unii Europejskiej, były Podstawy Wsparcia Wspólnoty, a z Funduszy Spójności – Strategia Wykorzystania Funduszu Spójności. Zgodnie z tymi dokumentami budżet na realizację polityki spójności z powyższych źródeł wyniósł 12,82 mld euro.

1 stycznia 2007 r. rozpoczął się kolejny, wieloletni okres realizacji polityki spójności z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej. Polska w latach 2007-2013 będzie największym beneficjentem europejskiej polityki spójności, otrzymując łącznie 67 mld euro. Łącznie transfery dla Polski będą stanowiły ponad 20% wszystkich środków finansowych przeznaczonych z budżetu UE na realizację polityki spójności. To o wiele więcej, niż Polska otrzymała w poprzednich latach.

W okresie programowania w latach 2000-2006 istniały cztery fundusze strukturalne:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- Europejski Fundusz Społeczny,
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (funduszem strukturalnym jest tylko sekcja orientacji),
- Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa.

Z kolei w perspektywie finansowej 2007-2013 do funduszy strukturalnych zalicza się Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny. Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej został zastąpiony Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

---

²² Dodatkowo w tym okresie kończyła się realizacja programów finansowych z funduszu przedakcesyjnego Phare.

Podobnie przestał istnieć Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa, w miejsce którego powstał Europejski Fundusz Rybacki.

Polityka wsparcia sektora MSP, związana z wykorzystaniem funduszy strukturalnych, została zapisana w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO). Z racji jednak specyfiki unijnej nomenklatury warto zaznaczyć, że nazwa Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia jest nazwą urzędową dokumentu określanego częściej mianem Narodowej Strategii Spójności (NSS). Jest to dokument strategiczny, określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013²³.

Celem strategicznym NSS jest „tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”²⁴.

Cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych. Zgodnie z zapisami NSS, celami horyzontalnymi są:

- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Pomoc finansowa z Funduszy Europejskich, z której Polska będzie korzystała w latach 2007-2013, będzie przyznawana w ramach tzw. programów operacyjnych, które stanowią narzędzia realizacji Narodowej Strategii Spójności. Łączna suma środków zaangażowanych w realizację Narodowej Strategii Spójności wyniesie około 85,6 mld euro.

---

²³ Informacje znajdują się na oficjalnych stronach funduszy strukturalnych – www.fundusze-strukturalne.gov.pl, www.konkurencyjnosc.gov.pl oraz na stronie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego www.mrr.gov.pl.

²⁴ Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007, s. 40.

Podział funduszy strukturalnych i Funduszy Spójności w Polsce w układzie poszczególnych programów operacyjnych przedstawia się następująco:

- Program Infrastruktura i Środowisko – 41,9 % całości środków (27,9 mld euro),
- 16 programów regionalnych – 24,9 % całości środków (16,6 mld euro),
- Program Kapitał Ludzki – 14,6 % całości środków (9,7 mld euro),
- Program Innowacyjna Gospodarka – 12,4 % całości środków (8,3 mld euro),
- Program Rozwój Polski Wschodniej – 3,4 % całości środków (2,3 mld euro),
- Program Pomoc Techniczna – 0,8 % całości środków (0,5 mld euro),
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (0,7 mld euro).

Z punktu widzenia przedsiębiorców najbardziej interesujące są na pewno Regionalne Programy Operacyjne. Art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju²⁵ stanowi, że politykę rozwoju realizuje się przede wszystkim przy pomocy programów operacyjnych oraz strategii rozwoju kraju, strategii sektorowych oraz planów wykonawczych.

Poza bardzo ważną kwestią alokacji finansowej, niezwykle istotna jest struktura dokumentów poszczególnych programów. Przedsiębiorcy, którzy planują ubiegać się o dofinansowanie, muszą wiedzieć, że poza głównym dokumentem, jakim jest Program Operacyjny, niezwykle ważny jest także dokument precyzujący zapisy programu o nazwie Uszczegółowienie Programu Operacyjnego, z tej racji, iż każdy program składa się z priorytetów, a priorytety z działań i poddziałań. Uszczegółowienie ma na celu doprecyzowanie kwestii, takich jak: możliwe do otrzymania kwoty dofinansowania, rodzaje projektów, na które można otrzymać dofinansowanie itp.

Należy obserwować priorytety zawarte w poszczególnych programach, jakie działania będą w nich realizowane, jakie ilości środków będą dostępne oraz jakie procedury kwalifikacyjne będą obejmować. Jest to szczególnie ważne z racji częstych zmian, jakie zachodzą w ramach programów.

Ponadto każdy z programów oraz poszczególne ich priorytety mają często zupełnie odmienne kryteria i poziomy dofinansowania, dlatego też szczególnie ważne jest dokładne przemyślenie, do którego programu najlepiej wpisuje się projekt.

Uzyskanie dofinansowania przez przedsiębiorców jest niezwykle szansą na realizację inwestycji, jednak regulowane jest to przez szereg zasad, które zostaną omówione w dalszej części artykułu.

---

²⁵ Dz.U. 2006 Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.

3. WSPARCIE MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW NA PRZYKŁADZIE MAŁOPOLSKIEGO REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO

Pojęcie pomocy publicznej nie zostało precyzyjnie określone w dokumentach Unii Europejskiej. Jednak na podstawie art. 87 ust. 1 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską można uznać, iż pomocą publiczną jest wsparcie udzielane przedsiębiorstwu, o ile jednocześnie spełnione są następujące warunki:

- jest przyznawane przez Państwo lub pochodzi ze środków państwowych,
- udzielane jest na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku,
- ma charakter selektywny (uprzywilejowuje określone przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa albo produkcję określonych towarów),
- grozi zakłóceniu lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi UE²⁶.

Niezwykle istotne jest jednak to, że aby wsparcie stanowiło pomoc publiczną, wymienione powyżej warunki muszą zaistnieć łącznie. W przypadku, gdy którykolwiek z powyższych warunków nie jest spełniony, nie mamy do czynienia z pomocą publiczną.

Można wyróżnić trzy kategorie pomocy publicznej: regionalną, horyzontalną i sektorową. Kryterium kwalifikującym pomoc regionalną jest miejsce prowadzenia działalności gospodarczej. Pomoc przeznaczona jest dla podmiotów z obszarów o niskim poziomie rozwoju gospodarczego.

Z kolei pomoc horyzontalna przeznaczona jest do wszystkich przedsiębiorców, którzy wykorzystują tę pomoc do działań realizacji celów przyświecających określonym typom pomocy horyzontalnej. Pomoc jest przeznaczona na: badania i rozwój; rozwój małych i średnich przedsiębiorstw; ochronę środowiska; zatrudnienie; szkolenia; ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji²⁷.

Obok pomocy regionalnej i horyzontalnej wyróżnia się także pomoc sektorową. W przeciwieństwie do pomocy regionalnej i horyzontalnej pomoc sektorowa przeznaczona jest dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w poszczególnych sektorach gospodarki. Pomoc ta najczęściej udzielana jest w sektorach wrażliwych, m.in. motoryzacyjnym, hutnictwa żelaza i stali, rolnym, rybołówstwu.

Jeżeli inwestycja realizowana jest przez małego przedsiębiorcę, maksymalna intensywność pomocy podwyższa się o 20 punktów procentowych, natomiast

---

²⁶ *Pomoc publiczna w programach operacyjnych 2007-2013*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, marzec 2008, s. 4.

²⁷ A. Jankowska, *Pomoc publiczna dla przedsiębiorstw w świetle uregulowań wspólnotowych. Zasady i ograniczenia udzielania*, PARP, Warszawa 2005, s. 36-37.

dla średnich przedsiębiorców o 10 punktów procentowych wielkości pomocy określonej w mapie pomocy regionalnej²⁸.

Jak więc widać, sektor małych i średnich przedsiębiorstw jest uprzywilejowany pod względem wysokości możliwego dofinansowania, co zdecydowanie motywuje przedsiębiorców do uzyskania tej formy wsparcia.

Wśród tak licznych programów operacyjnych wydaje się, że największe znaczenie dla przedsiębiorców będą miały Regionalne Programy Operacyjne, które są najbardziej dostosowane do potrzeb regionu. Zgodnie z zapisem art. 4 ust. 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, władze samorządu województwa mają obowiązek przygotowania Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO), zgodnego z NSRO oraz podpisanym kontraktem wojewódzkim. Tworząc dokument RPO, samorząd województwa kieruje się potrzebami regionu, stąd założenia programu powinny być z zasady doskonale dopasowane do tych potrzeb.

Dlatego też RPO są najbardziej interesujące dla przedsiębiorców. Powodem tego jest jednak także to, iż aplikowanie o środki unijne z programów krajowych może być trudniejsze oraz że przedsiębiorcom trudno spełnić często wysokie kryteria tych programów (zazwyczaj są one nakierowane na duże, wielomilionowe projekty. Przykładowo: w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, działaniu 4.4 – Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym, nastawionym na projekty innowacyjne, minimalna wysokość inwestycji wynosi aż 8 milionów złotych).

Aby bardziej szczegółowo przedstawić system udzielania dofinansowania, posłużono się przykładem Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (MRPO).

Zgodnie z wizją rozwoju przyjętą przez zarząd województwa, Małopolska ma być regionem zrównania szans, wszechstronnego rozwoju i nowoczesnej gospodarki. Ma stać się miejscem ludzi czerpiących z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w zintegrowanej Europie. Przed przedsiębiorcami starającymi się o dotacje w ramach RPO na lata 2007-2013 postawiono główny cel, jakim jest tworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Cel ten ma zostać zrealizowany poprzez inwestycje infrastrukturalne wzmacniające konkurencyjność, wspieranie innowacyjności i społeczeństwa informacyjnego oraz poprawę stanu środowiska naturalnego i kulturowego²⁹.

W latach 2007-2015 do województwa małopolskiego trafi 2 538,72 mln euro w ramach działań objętych Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015. Wartość dofinansowania unijnego, obejmująca środki w ramach Narodowej Strategii Spójności oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, szacowana jest na 2 152,84 mln euro. Udział środków krajowych szacowany jest na kwotę 430,88 mln euro³⁰.

---

²⁸ Dz.U. 2006 Nr190, poz. 1402 z późn. zm.

²⁹ *Pomoc Regionalna dla przedsiębiorstw z Małopolski na lata 2007-2013*, [w:] *Poraadnik twoja firma w UE*, Polski Portal Finansowy, www.bankier.pl

³⁰ Dane Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/NR/rdonlyres/DCBBF578-8E58-471B-A00D-D54B609FAC09/39054/Woj_Malopolskie1.pdf

Sama procedura tworzenia MRPO była dość czasochłonna. 7 lutego 2007 roku zakończyła się procedura akceptacji na szczeblu krajowym projektu programu. 1 marca 2007 roku projekt został przekazany do Komisji Europejskiej. Zgodnie z obowiązującymi na lata 2007-2013 rozporządzeniami Rady i Komisji Europejskiej, programy operacyjne (w tym regionalne) w części strategicznej ograniczone zostały jedynie do ogólnego opisu priorytetów i w tym zakresie podlegały negocjacji z Komisją Europejską. Ponieważ MRPO wymagało zatwierdzenia przez Komisję Europejską, 25 maja 2007 roku odbyła się pierwsza runda negocjacyjna Małopolskiego Regionalnego Programu operacyjnego na lata 2007-2013. Kolejna z rund negocjacji miała miejsce w Brukseli 10 sierpnia 2007 roku. Dopiero 6 września 2007 roku w Krynicy komisarz ds. polityki regionalnej Danuta Hübner, minister rozwoju regionalnego Grażyna Gęsicka oraz marszałek województwa małopolskiego Marek Nawara podpisali postanowienie Komisji Europejskiej o akceptacji RPO dla województwa małopolskiego na lata 2007-2013. Tym samym Małopolski Regionalny Program Operacyjny stał się dokumentem obowiązującym.

Kolejnym krokiem w drodze do rozdysponowania środków unijnych musiało być ostateczne zatwierdzenie przez Zarząd Województwa Uszczegółowienia MRPO (UMRPO) po przeprowadzeniu ok. 30-dniowych konsultacji społecznych projektu. UMRPO zostało oficjalnie zatwierdzone tego samego roku. Nie był to jednak dokument ostateczny, ponieważ przez następne miesiące kilkakrotnie ulegał modyfikacjom. Aktualną wersją UMRPO, jaka obecnie obowiązuje, jest instrukcja z dnia 15 maja 2008 roku.

Uszczegółowienie programu zawsze tworzone jest według jednolitego wzoru, dlatego też konspekty każdego z 16 Uszczegółowień RPO powinny być bardzo podobne. Kwestia ta jest regulowana przez „Wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego nr 2 w zakresie szczegółowego opisu priorytetów programu operacyjnego” z dnia 13 marca 2007 roku³¹.

Uszczegółowienie, jak sama nazwa wskazuje, jest dokumentem doprecyzowującym zapisy samego MRPO. Zawiera ono wykaz nie tylko samych priorytetów, ale także wchodzących w ich skład działań i poddziałań. Dokładnie budowę każdego Programu Operacyjnego przedstawia poniższy przykład:

Program Operacyjny

Priorytet I

Działanie 1.1

Poddziałanie 1.1.1

³¹ MRR/H/2(1)/03/2007, <http://www.mrr.gov.pl/Dokumenty+oficjalne/Okres+programowania+2007-2013/Wytyczne+MRR/Horyzontalne+obowiazujace/>

Na Małopolski Regionalny Program Operacyjny składa się 9 osi priorytetowych³²:

- Oś priorytetowa 1. Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy;
- Oś priorytetowa 2. Gospodarka regionalnej szansy;
- Oś priorytetowa 3. Turystyka i przemysł kulturowy;
- Oś priorytetowa 4. Infrastruktura dla rozwoju gospodarczego;
- Oś priorytetowa 5. Krakowski Obszar Metropolitalny;
- Oś priorytetowa 6. Spójność wewnątrzregionalna;
- Oś priorytetowa 7. Infrastruktura ochrony środowiska;
- Oś priorytetowa 8. Współpraca międzyregionalna;
- Oś priorytetowa 9. Pomoc Techniczna.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą na terenie województwa małopolskiego mogą ubiegać się o dofinansowania w ramach priorytetu drugiego MRPO – Gospodarka regionalnej szansy, działanie 2.1 Rozwój i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw (Schemat A: Bezpośrednie wsparcie inwestycji w MŚP)³³.

Instytucją wdrażającą priorytet drugi MRPO jest nowo utworzone Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości, które jest wojewódzką samorządową jednostką organizacyjną Województwa Małopolskiego, powołaną m.in. w celu realizacji zadań wynikających z pełnienia przez Zarząd Województwa Małopolskiego roli Instytucji Zarządzającej dla Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Jest ono odpowiedzialne za udzielanie szczegółowych informacji na temat możliwości wsparcia beneficjentów w ramach tej osi, nabór i ocenę wniosków oraz cały proces nadzoru nad prawidłowym wykorzystaniem dotacji i rozliczeniem projektów³⁴.

Alokacja finansowa na realizację działania 2.1 wynosi 160,7 mln euro. W tym alokacja w ramach schematu A wynosi³⁵:

- całkowita alokacja dla mikroprzedsiębiorstw – 35 000 000 euro,
- całkowita alokacja dla małych przedsiębiorstw – 50 000 000 euro,
- całkowita alokacja dla średnich przedsiębiorstw – 25 417 973 euro.

W ramach tego schematu aplikować o wsparcie mogą jedynie przedsiębiorcy z sektora MSP. Przykładowe rodzaje projektów, które będą kwalifikowały się do aplikowania o wsparcie, to projekty inwestycyjne poprawiające konku-

---

³² Uszczegółowienie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, Kraków, maj 2008.

³³ Niektóre działania programów operacyjnych dzielą się na schematy zawierające różne rodzaje dofinansowanych projektów lub różnych beneficjentów.

³⁴ http://www.mcp.malopolska.pl/MCP/O_nas,25.html.

³⁵ Uszczegółowienie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, op. cit.

rencyjność przedsiębiorstwa, związane z unowocześnianiem sposobu działania oraz oferty poprzez:

- rozbudowę i nabycie przedsiębiorstwa,
- działania mające na celu dokonywanie zasadniczych zmian produkcji bądź procesu produkcyjnego,
- zmianę stosowanych rozwiązań produkcyjnych, technologicznych, organizacyjnych na sprzyjające poprawie środowiska naturalnego oraz BHP,
- unowocześnienie wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstwa,
- zmianę wyrobu i usługi, w tym także zmianę w sposobie świadczenia usług,
- modernizację środków produkcji.

Maksymalny poziom dofinansowania, jaki mogą otrzymać, wynosi³⁶:

- 40 % – dla projektów inwestycyjnych mikro i małych przedsiębiorstw,
- 30 % – dla projektów inwestycyjnych średnich przedsiębiorstw.

Należy dodać, iż w systemie programowania obowiązuje ważna zasada polegająca na tym, że programy nie mogą „zachodzić na siebie” swoimi zakresami. Przykładowo: w ramach działania 4.4 POIG dofinansowanie mogą otrzymać jedynie projekty o wartości powyżej 8 milionów złotych. Natomiast w ramach działania 2.1 MPRO dofinansowane mogą zostać projekty o wartości poniżej 8 milionów złotych. Działanie to więc bardzo dobrze uzupełnia działanie 4.4 POIG.

Kolejną niezwykle istotną dla przedsiębiorców kwestią (poza minimalną i maksymalną wartością projektu) jest minimalna i maksymalna wartość wsparcia. W schemacie A działania 2.1 przedstawia się ona następująco:

- Mikroprzedsiębiorstwa:
  - minimalna kwota wsparcia – 20 tys. PLN,
  - maksymalna kwota wsparcia – 200 tys. PLN.
- Małe przedsiębiorstwa:
  - minimalna kwota wsparcia – 100 tys. PLN,
  - maksymalna kwota wsparcia – 1 mln PLN.
- Średnie przedsiębiorstwa:
  - Minimalna kwota wsparcia – 200 tys. PLN,
  - Maksymalna kwota wsparcia – 2 mln PLN.

---

³⁶ Uszczegółowienie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, op. cit.

Podane powyżej informacje na temat działania 2.1 nie dają jednak pełnego obrazu możliwości uzyskania dofinansowania. W rzeczywistości dopiero gdy zostanie ogłoszony konkurs i pojawi się regulamin konkursu, można mieć pewność, jakie projekty i jakie kwoty dofinansowania będą obowiązywać, z tym że zasady ogłoszone w konkursie (zarówno kwoty, jak i pułap dofinansowania) nie mogą przekraczać danych zapisanych w UMRPO.

Taka sytuacja ma miejsce w przypadku działania 2.1 schemat A, którego konkurs został ogłoszony przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości 19 maja 2008 roku. Wnioski w ramach tego konkursu można było składać od 9 czerwca do 8 lipca 2008 r.

Jednak choć ten konkurs dotyczy działania 2.1 schematu A, w ramach którego mogą aplikować mali i średni przedsiębiorcy, został on ogłoszony tylko dla małych przedsiębiorstw. Samorząd województwa zdecydował się bowiem przeprowadzić konkurs w ramach działania 2.1. A dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oddzielnie (średni przedsiębiorcy będą mogli ubiegać się o dofinansowanie dopiero w konkursie w roku 2009).

Po złożeniu przez przedsiębiorców wniosków o dofinansowanie rozpocznie się etap oceny, który składa się z oceny formalnej oraz merytorycznej. Ocena formalna dokonywana jest z wykorzystaniem szczegółowej karty oceny formalnej, zawierającej urzędowe wymagania dotyczące kwestii: czy projekt kwalifikuje się do udzielenia wsparcia, czy wnioskowana wysokość wsparcia mieści się w ustalonych granicach, czy zawartość wniosku jest odpowiednia, czy pieczęcie zostały przybite w odpowiednich miejscach itp.³⁷

W razie stwierdzenia uchybień formalnych w złożonym wniosku, przedsiębiorca ma prawo jeden raz uzupełnić wniosek bez groźby jego dyskwalifikacji. Po uzupełnieniu braków wniosek ponownie poddawany jest ocenie formalnej, która trwa 45 dni. W wyniku oceny formalnej wniosek jest odrzucany lub przekazywany do oceny merytorycznej. W przypadku akceptacji wniosku pod względem formalnym, zostaje on zarejestrowany w Krajowym Systemie Informatycznym (KSI).

Ocena merytoryczna składa się z dwóch etapów, tj.:

1. oceny technicznej,
2. właściwej oceny merytorycznej.

Ocena merytoryczna dokonywana jest przez Komisję Oceny Projektów. Ocena techniczna ma na celu sprawdzenie opracowanej przez projektodawcę dokumentacji pod kątem spełnienia kryteriów technicznych. Ocena techniczna jest oceną logiczną. Niespełnienie jednego z warunków powoduje odrzucenie

---

³⁷ Regulamin Konkursu dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów małych przedsiębiorstw ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w ramach II Osi priorytetowej „Gospodarka regionalnej szansy”, działanie 2.1 „Rozwój i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw”, schemat A „Bezpośrednie wsparcie inwestycji w MŚP”, www.mcp.malopolska.pl.

wniosku z dalszej procedury. Kryteriami przyjętymi przy ocenie technicznej dla małych przedsiębiorstw w ramach schematu A są:

- a) kwalifikowalność kosztów,
- b) wykonalność finansowa i prawidłowość przygotowania analiz firmowych,
- c) zgodność projektu z przepisami w zakresie BHP,
- d) charakterystyka projektu pod kątem jego szczegółowej oceny.

Drugim etapem oceny merytorycznej jest właściwa ocena merytoryczna. Jest ona oceną punktową, a kryteria stosowane podczas niej przedstawiają się następująco:

- a) potencjał i doświadczenie wnioskodawcy na rzecz realizacji projektu,
- b) posiadane systemy zarządzania jakością,
- c) lokalizacja projektu,
- d) zakres korzyści osiągnięty w wyniku realizacji projektu,
- e) innowacyjny charakter projektu,
- f) poszerzenie rynku,
- g) realizacja polityk horyzontalnych UE,
- h) zatrudnienie,
- i) gotowość projektu do realizacji.

Ocena merytoryczna prowadzona jest w ciągu 45 dni od zakończenia oceny formalnej wszystkich wniosków złożonych w ramach konkursu.

Po przeprowadzeniu każdego etapu oceny projektów wnioskodawca jest pisemnie informowany o:

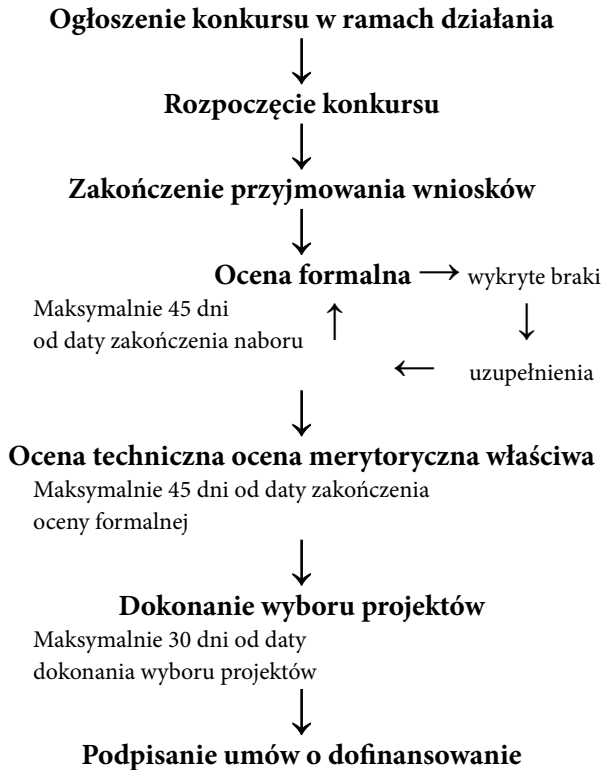
1. Wynikach oceny jego projektu, w tym o odrzuceniu projektu (na etapie oceny formalnej i merytorycznej wnioskodawca informowany jest w szczególności w przypadku odrzucenia wniosku);
2. Konieczności korekty wniosku o dofinansowanie;
3. Konieczności uzupełnienia wniosku o dofinansowanie lub załączonej do niego dokumentacji.

Po zakończeniu oceny wszystkich złożonych wniosków utworzona zostaje lista wniosków, uszeregowana pod względem ilości punktów zebranych w trakcie oceny merytorycznej. Zarząd Województwa Małopolskiego na tej podstawie dokonuje wyboru projektów. Wybór projektów dokonywany jest w formie uchwały zawierającej listę projektów wybranych do dofinansowania oraz opcjonalnie listę rezerwową.

W ciągu 30 dni od daty dokonania wyboru projektów przez Dyrektora Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości podpisywane są Umowy o dofinansowanie projektów.

Proces aplikowania o dofinansowania w ramach działania 2.1 schemat A dla małych przedsiębiorców wygląda więc następująco:

Rys. 1. Proces wnioskowania o wsparcie w ramach działania 2.1 A MRPO

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regulaminu konkursu dla naboru wniosków o dofinansowanie projektów małych przedsiębiorstw ze środków Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w ramach II Osi priorytetowej „Gospodarka regionalnej szansy”, Działanie 2.1 „Rozwój i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw”, Schemat A „Bezpośrednie wsparcie inwestycji w MŚP”, www.mcp.malopolska.pl

Choć powyższy schemat został opracowany na podstawie regulaminu konkursu działania 2.1 schemat A, istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo, że pozostałe konkursy dla przedsiębiorców będą miały bardzo podobne procedury.

Ponieważ procedura ta nie jest bardzo skomplikowana, aplikowanie nie powinno sprawić przedsiębiorcom kłopotu, zwłaszcza iż podobnie jak w każdym z województw, swoje bezpłatne usługi przedsiębiorcom oferuje Punkt Konsultacyjny.

Dlatego też bardzo istotne jest, aby przedsiębiorcy wiedzieli o możliwości otrzymania dofinansowania i korzystali z tej szansy. Są oni powszechnie uznawani za motor rozwoju gospodarczego, dlatego też zwiększenie swojej konkurencyjności za pomocą bezzwrotnej dotacji jest łatwym i opłacalnym sposobem na rozwój nie tylko samego przedsiębiorstwa, lecz także całego regionu.

SUMMARY

The role of small and medium-sized companies in the local and regional development is discussed in the article. It presents the European Union policy concerning small and medium-sized companies. Moreover, it shows the principles of granting the support for the companies.

LITERATURA

1. Dz.U. 2006 Nr 190, poz. 1402 z późn. zm.
2. Dz.U. 2006 Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.
3. Jankowska A., *Pomoc publiczna dla przedsiębiorstw w świetle uregulowań wspólnotowych. Zasady i ograniczenia udzielania*, PARP, Warszawa 2005.
4. Kępa A., *Małe i średnie przedsiębiorstwa w *acquis communautaire**, [w:] *Glosa. Prawo gospodarcze w Orzeczeniach i komentarzach*, 5/2004.
5. Koźmiński A., *Zarządzanie w warunkach niepewności*, PWN, Warszawa 2004.
6. Krzemień R., Struś M., *Rola małych i średnich przedsiębiorstw w procesie akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej*, [w:] *Unifikacja gospodarek europejskich: szanse i zagrożenia*, pod red. A. Manikowskiego, Wyd. Naukowe Wydziału Zarządzania UW, Warszawa 2004.
7. Mroczek M., *Unia zaprasza po wyplatę*, [w:] „Puls Biznesu”, 30 stycznia 2008.
8. *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.
9. Nowak M., Musiał H., *Rola i znaczenie przedsiębiorczości w rozwoju przedsiębiorzeń gospodarczych*, [w:] D. Kopycińska, *Teoretyczne aspekty gospodarowania*, Katedra Mikroekonomii US, Szczecin 2005.
10. Oliński M., *Pomoc publiczna a rozwój małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] B. Koźuch, *Problemy zarządzania organizacjami publicznymi*, UJ, Kraków 2006.
11. Sasin K., *Zarządzanie małą firmą*, Wyd. AE we Wrocławiu, Wrocław 2003.
12. Skowronek-Mielczarek A., *Małe i średnie przedsiębiorstwa. Źródła finansowania*, C.H. Beck, Warszawa 2007.
13. *Strategia Lizbońska – droga do sukcesu zjednoczonej Europy*, UKIE, Warszawa 2002.
14. Strużycki M., *Małe i średnie przedsiębiorstwa w gospodarce regionu*, PWE, Warszawa 2004.